

به نام خدا

خبرنامه انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا (۱۷)

(از ۲ تا ۸ مهرماه ۱۳۹۰)

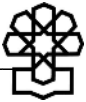
فهرست مطالب

۱.....	مقدمه.....
۶.....	بحرین.....
۱۱.....	مصر.....
۱۷.....	لیبی.....
۲۳.....	سوریه.....
۳۰.....	یمن.....
۳۳.....	فلسطین.....
۳۹.....	عربستان.....

کد موضوعی: ۲۶۰
شماره مسلسل: ۱۱۰۷۴

دفتر: مطالعات سیاسی

مهرماه ۱۳۹۰

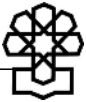
خبرنامه انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا (۱۷)

(از ۲ تا ۸ مهرماه ۱۳۹۰)

مقدمه

انقلاب‌های خاورمیانه و شمال آفریقا درحالی فصل پاییز را آغاز کرده است که در نهمین ماه از شروع خود، همچنان در حرکتی آرام و گاه تند به اهداف و مقاصد نهایی خود می‌اندیشد. در این میان، دخالت‌ها و سوءاستفاده‌های قدرت‌های بزرگ از این تحولات به‌گونه‌ای است که آنها درصدد مصادره انقلاب‌ها در راستای اهداف و منافع خود هستند. در این مورد می‌توان انقلاب مردم مصر و یمن را به‌عنوان شاهد آورد. در مصر تلاش‌های شورای نظامی حاکم بر این کشور با افشای شهادت ژنرال طنطاوی رئیس این شورا به نفع مبارک و تبرئه وی از اتهام دستور به تیراندازی به سمت معترضان وارد مرحله تازه‌ای شده است. حضور همین ژنرال با لباس شخصی در خیابان آن هم بدون محافظ شخصی به گفته بسیاری از کارشناسان مصری خطر قدرت‌گیری ژنرال‌ها را در پی خواهد داشت، ژنرال‌هایی که به‌شدت به آمریکا وابسته هستند و همه‌گونه ارتباط با کاخ سفید دارند. در همین راستا بود که روز جمعه هفته جاری، مردم مصر بار دیگر به میدان التحریر بازگشتند و با شعار بازپس‌گیری انقلاب خود به شورای نظامی هشدار دادند که دست از توطئه علیه انقلاب بردارد. شورای نظامی همچنین با دست بردن در قانون انتخابات و طولانی کردن دوره حالت فوق‌العاده تا ماه آوریل سال آینده این پیام را منتقل کرده است که بر آن است تا این تاریخ

همچنان در قدرت بماند، مسئله‌ای که برخلاف قانون است و این شورا در هفته گذشته با پایان دوره هفت ماهه حاکمیت خود باید قدرت را به افراد غیرنظامی منتقل می‌کرد. ازسوی دیگر در بحرین اوضاع به‌شدت آشفته شده است. رژیم حاکم که حمایت‌های بی‌دریغی را از عربستان، آمریکا و برخی از کشورهای غربی و عربی دریافت می‌کند همچنان بی‌محابا به سرکوب مردم ادامه داده و بدون آنکه بخواهد ذره‌ای از مواضع سرکوبگرانه خود عقب‌نشینی کند، حکم به اعدام و زندان‌های طولانی‌مدت به حدود ۲۰ پزشک داده که اقدام به درمان مجروحان حملات نیروهای امنیتی کرده‌اند. این اقدام که پس از استقبال بسیار کم مردم بحرین از انتخابات فرمایشی میان‌دوره‌ای اخیر صورت گرفت، نوعی انتقام‌گیری از مخالفان و مردم ارزیابی می‌شود. نکته مهم دیگر در مورد صدور این احکام به صدور آن پس از سفر اخیر حاکم این مجمع الجزایر به ریاض و دیدار وی با ملک‌عبدالله، پادشاه سعودی باز می‌گردد که به گفته انقلابیون بحرینی، مجوز این احکام عملاً از ریاض صادر شده است. مسئله مهم دیگر در مورد بحرین عمیق‌تر شدن شکاف در خانواده حاکم آل‌خلیفه است که هر کدام به سمتی گرایش دارند و هریک بر آن است تا قدرت شاخه خود را افزایش دهد و در این میان، حاکم و فرزند او به ملعبه دست نخست‌وزیر و برادرانش تبدیل شده‌اند، زیرا هر حکمی که حمد به سلمان می‌دهد، بلافاصله نقیض آن توسط نخست‌وزیر که عموی وی محسوب می‌شود، اعمال می‌شود. مخالفان که رهبری عمده آنها را جمعیت الوفاق برعهده دارد علیرغم سخت‌گیری‌ها و حضور زیاد نیروهای امنیتی و اشغالگران سعودی همچنان به اعتراضات خود ادامه داده و می‌گویند تا زمان پذیرش خواسته‌های خود این اعتراضات ادامه خواهد داشت.

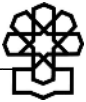

در یمن، سخن ملک عبدالله پادشاه عربستان مبنی بر اینکه تنها راه حل موجود برای پایان اعتراضات در این کشور پذیرش طرح شورای همکاری خلیج فارس است، نشان از آن دارد که بازیگر عمده در یمن نه رژیم متزلزل فعلی که عربستان است که تلاش دارد به صورت تمام قد در برابر خواسته‌های مردم این کشور بایستد. تشدید درگیری‌ها میان نیروهای نظامی عربستان و وفاداران به صالح با نیروهای مردم وارد مراحل سخت‌تری شده تا جایی که یک جنگنده ارتش یمن نیز توسط مخالفان سرنگون شده تا عمق اختلافات را نشان داد. اعلام موضع صالح در عدم کناره‌گیری از قدرت تا زمان برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری به باور برخی از کارشناسان، نشان از تداوم بحران در این کشور خواهد داشت و اینکه صالح و اطرافیان او نمی‌خواهند به سادگی از قدرت کناره‌گیری کنند. صالح در این میان، هدیه گرانبهایی هم به آمریکایی‌ها داد تا حمایت‌های ضمنی این کشور را به‌دست آورد. هدف قرار گرفتن انور العولقی از رهبران القاعده در جنوب یمن، هدیه‌ای بود که باعث شد او با ما رئیس‌جمهور آمریکا بر تداوم دوستی خود با دولت صالح تأکید کند.

سوریه نیز هفته گذشته باز هم ناآرام بود. تشدید فعالیت گروه‌های مسلح که از خارج از مرزهای این کشور تجهیز می‌شوند به همراه نبرد رسانه‌ای و تبلیغاتی علیه سوریه ادامه دارد. ارتش سوریه با وجود برخی تبلیغات در مورد جدایی گروهی از نظامیان از آن، همچنان انسجام خود را حفظ کرده و به شدت با گروه‌های مسلح برخورد می‌کند. اوج درگیری‌ها در طول هفته گذشته در شهر حمص و الرستن بود که ارتش سوریه توانست با ورود به آن، گروه‌های مسلح را سرکوب و امنیت آن را برقرار کند. حمایت مستقیم آمریکا از گروه‌های مسلح و طبیعی جلوه دادن فعالیت آنها

به باور مقامات سوریه، حمایت واشنگتن از تروریسم به‌شمار می‌رود. البته در هفته گذشته، سوریه همچنان مسیر اصلاحات را ادامه داد که مهمترین آن، تشکیل کمیته عالی انتخابات و تعیین زمان انتخابات پارلمانی در این کشور بود که قرار است در ماه فوریه صورت گیرد. اختلافات سوریه و ترکیه نیز در هفته گذشته افزایش یافت. همزمان با گسترده‌تر شدن حمایت‌های آنکارا از مخالفان سوریه و اعلام برخی تحریم‌ها علیه سوریه، دمشق در روابط تجاری خود با آنکارا ابتدا تجدیدنظر و پس از آن واردات هرگونه کالا از ترکیه را ممنوع کرد. این اقدام سوریه‌ها به تجارت میان دو کشور که حجم پنج میلیارد دلاری دارد، ضربه مهلکی خواهد زد و بسیاری از صنایع ترکیه در مرزهای دو کشور که به‌منظور صادرات به سوریه تأسیس شده بودند را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

در لیبی نبرد در دو میدان ادامه دارد. ابتدا نبرد در میدان جنگ است که با محاصره و حمله به شهرهای سرت و الولید همزمان با تلاش برای یافتن قذافی و فرزندانش ادامه دارد و نبرد دیگر بر سر آینده قدرت در این کشور است. تلاش جریان‌های لیبرال برای خارج کردن اسلام‌گراها از دایره قدرت، واکنش سریع و صریح اسلام‌گراها را در پی داشته و آنها تهدید کرده‌اند در صورتی که لیبرال‌ها و غرب‌گراها بخواهند انقلاب آنها را مصادره کنند به‌شدت با آن برخورد خواهند کرد. این تهدید آنها به‌ویژه شامل حال محمود جبرئیل نخست‌وزیر دولت انتقالی این کشور شده که در اظهارات پشت پرده بارها از عدم حضور اسلام‌گراها در قدرت سخن رانده بود. موج حمله نیروهای اسلام‌گرا به جبرئیل به‌گونه‌ای بود که وی را از ادامه همراهی با دولت آینده منصرف کرد و وی گفت در دولت آینده لیبی هیچ نقشی

نخواهد داشت. بازگشت شرکت‌های نفتی به لیبی و از سرگیری صادرات نفت این کشور نیز بعد دیگر ماجرای این کشور به‌شمار می‌رود. شرکت‌های توتال و انی با بازگشت به لیبی اقدام به از سرگیری صادرات گاز این کشور کرده‌اند و اولین محموله نفت هم به مقصد ایتالیا بارگیری و صادر شد.

اما یکی از مهمترین تحولات منطقه‌ای در هفته گذشته همچنان مسئله فلسطین و تشکیل کشور مستقل فلسطینی بود. آمریکا در تلاش برای ناکام گذاردن طرح محمود عباس، نشست‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد به‌منظور بررسی درخواست عضویت فلسطین را به تأخیر می‌اندازد و از سوی دیگر مقامات رژیم صهیونیستی که از کشور شدن فلسطین حتی بر روی کاغذ هم هراس دارند مدام از گفتگو و مذاکره سخن می‌گویند، اما در این میان، دیدگاه رهبران جنبش مقاومت اسلامی فلسطین حماس نیز بسیار مهم و کارساز بوده است. آنها با بیان اینکه هرگونه تشکیل کشور مستقل فلسطینی نباید با به رسمیت شناختن اسرائیل همراه باشد؛ بر این نکته تأکید کرده‌اند که این اقدام عباس، سرزمین تاریخی فلسطین را برای همیشه نابود خواهد کرد. سخنان رهبر معظم انقلاب هم در جمع شرکت‌کنندگان در پنجمین کنفرانس حمایت از مردم فلسطین خود گویای بسیاری از مسائل پنهان در طرح عباس است که هرچند وعده‌ای به ظاهر برای تشکیل کشور فلسطینی داشت، اما در عمل نهایت به رسمیت شناختن رژیم صهیونیستی است. ایشان با تأکید بر اینکه نمی‌توان فلسطین را تجزیه کرد بر راهکار جمهوری اسلامی ایران به‌منظور تشکیل کشور فلسطینی که همان مراجعه به آرای مردم فلسطین است تأکید کردند. بدون شک این سخنان تأثیر بسیار شگرفی بر طرح ارائه شده به شورای امنیت توسط رئیس تشکیلات خودگردان خواهد داشت.

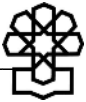
بحرین

۱. انتخابات میان‌دوره‌ای پارلمان بحرین در میان تحریم مخالفان برگزار شد تا جای خالی نمایندگان معترض به دولت را موافقان پر کنند. جمعیت اسلامی الوفاق ملی که بزرگ‌ترین حزب اسلامی در بحرین است و ۱۸ کرسی پارلمان را در اختیار داشت، در ماه‌های اولیه اعتراضات (فوریه) در بحرین در اعتراض به سرکوب مردم توسط نیروهای دولتی استعفا کرد. انتخابات پارلمانی در بحرین هر چهار سال یک بار برگزار می‌شود. اولین انتخابات پارلمانی بحرین در سال ۲۰۰۲ و آخرین انتخابات در نوامبر ۲۰۱۰ برگزار شد.

۲. خبرگزاری فرانسه از بحرین گزارش داد: شمار اندکی از رأی‌دهندگان بحرینی صبح شنبه برای شرکت در انتخابات تکمیلی پارلمان که از سوی مخالفان تحریم شده است، حضور یافتند.

۳. یک عضو جمعیت الوفاق تأکید کرد ما دیگر به این باور رسیده‌ایم که نظام کنونی بحرین قابل اصلاح نیست و تنها راه محقق شدن خواسته‌های مردم، سرنگونی رژیم، برگزاری انتخابات آزاد و انتخاب دولت منتخب است. این منبع که خواست نامش فاش نشود، مخالفان متقاعد شده‌اند که رژیم آل‌خلیفه نه تنها برای برآورده شدن خواسته‌های مردم بحرین تلاش نمی‌کند، بلکه همچنان به سرکوب مردم و کشتار آنها و مخالفت با هرگونه اصلاحاتی ادامه می‌دهد.

۴. درحالی که رسانه‌ها از مشارکت اندک بحرینی‌ها در انتخابات خبر دادند، دولت بحرین ادعا کرد که ۵۱ درصد بحرینی‌ها در انتخابات میان‌دوره‌ای پارلمانی شرکت

کرده‌اند!! شیخ خالد بن علی آل‌خلیفه، وزیر دادگستری بحرین اعلام کرد که میزان مشارکت در انتخابات میان‌دوره‌ای اخیر ۵۱ درصد بود و افراد مستقل پیروز این انتخابات شدند و به زودی پارلمان کار خود را آغاز می‌کند.

۵. رئیس جمعیت الوفاق بحرین گفت که بالغ بر ۸۲ درصد واجدان شرایط شرکت در انتخابات میان‌دوره‌ای مجلس نمایندگان، این انتخابات را تحریم کردند. شیخ علی سلمان که حزب وی به‌عنوان بزرگ‌ترین حزب مخالف دولت بحرین انتخابات روز شنبه را تحریم کرده بود اعلام کرد نتایج این انتخابات که کمتر از ۱۸ درصد واجدان شرایط در آن شرکت کردند ازسوی مقام‌های دولتی ملاک عمل قرار می‌گیرد و چنین اقدامی تنها منحصر به بحرین است و هیچ کشوری چنین نتایج ضعیفی را تأیید نمی‌کند.

۶. حوزه‌های علمیه بحرین در مخالفت با اقدامات رژیم آل‌خلیفه علیه زنان تعطیل شده و در حالت اعتصاب قرار گرفت. شورای علمای اسلامی بحرین اعلام کرد: در اعتراض به افزایش اقدامات ضدشرعی و ضداخلاقی که توسط نیروهای حاکمیت بحرین صورت می‌گیرد به‌ویژه در اعتراض به دستگیری گروهی از زنان بحرینی و توهین به آنان، طلاب حوزه‌های علمیه بحرین روز ۲۶ سپتامبر بر سر درس حاضر نشدند.

۷. دادگاه ویژه در بحرین روز دوشنبه با صدور حکمی ۳۲ نفر از انقلابیون را به اتهام واهی تلاش برای انجام اقدامات تروریستی به زندان محکوم کرد. دادستان عمومی نظامی بحرین ضمن اعلام این مطلب خاطر نشان کرد تمامی افراد محکوم شده در این دادگاه، در جریان تظاهرات ضد دولتی بازداشت شده‌اند.

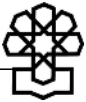
۸. دادستان عمومی نظامی بحرین ادعا کرد، تمامی افراد محکوم شده در این دادگاه در فعالیت‌های ضددولتی از قبیل آتش‌سوزی در اماکن عمومی، سرقت با استفاده از

سلاح سرد و استفاده از کوکتل‌مولوتوف علیه نیروهای نظامی و امنیتی شرکت داشته‌اند.

۹. یک گروه مخالف حاکم بحرین روز دوشنبه اعلام کرد که بیش از ۴۰ زن متعرض به برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای پارلمان این کشور بازداشت شدند. گروه شیعی الوفاق، گروه اصلی شیعیان مخالف حاکمیت بحرین، با انتشار بیانیه‌ای اعلام کرد: این زنان در یک مرکز تجاری ضمن اینکه به طرز وحشیانه‌ای به بازداشت نیروهای امنیتی بحرین در آمدند، مورد ضرب و شتم هم قرار گرفتند.

۱۰. روز گذشته در حاشیه برگزاری اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک، بنا به درخواست وزیر امور خارجه بحرین، دیداری بین وزیران امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و بحرین صورت گرفت. در این دیدار شیخ خالد بن احمد آل‌خلیفه، وزیر امور خارجه بحرین ضمن تشریح آخرین تحولات و وضعیت داخلی این کشور، به روابط تاریخی و خوب دو کشور اشاره کرد و خواستار مساعدت جمهوری اسلامی ایران برای کمک به حل مشکلات کشورش شد. وزیر امور خارجه بحرین در پاسخ به ابراز نگرانی نسبت به حوادث بحرین اعلام کرد: یک کمیته تحقیق و تفحص ایجاد کرده‌ایم که تا آخر اکتبر نتیجه تحقیقات خود را اعلام خواهد کرد و هر آنچه به‌عنوان نتیجه این تحقیقات اعلام شود مسئولیت آن را به‌عهده خواهیم گرفت و به آن عمل خواهیم کرد.

۱۱. ۲۱۲ تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با صدور بیانیه‌ای، کشتار بی‌رحمانه مردم مظلوم یمن و بحرین را محکوم کردند. در این بیانیه آمده است: تحولات منطقه به‌خصوص در دو کشور یمن و بحرین وارد مرحله حساسی شده

است. کشتار مردم بیگناه در این دو کشور با توجه به نقش عربستان در آن نشان‌دهنده ضعف این دولت‌هاست که نتایج آن قطعاً گسترش خیزش اسلامی مردم این کشورها را برای نهایی کردن تکلیف حاکمیت بر خود در پی خواهد داشت.

۱۲. مقامات بحرین ۲۵ تن از ۴۵ زن معترض را که یک روز قبل از انتخابات پارلمانی در هفته گذشته دستگیر کرده بودند، آزاد کردند. پلیس بحرین در مرکز تجاری در شهر منامه یک روز قبل از انتخابات پارلمانی که جمعیت اسلامی الوفاق آن را تحریم کرده بود، ۴۵ زن را که علیه دولت و حکومت شعار می‌دادند دستگیر کردند.

۱۳. صدها زن بحرینی با برگزاری تظاهراتی در اعتراض به خشونت رژیم آل‌خلیفه علیه زنان زندانی، سکوت کشورهای عربی در برابر این جنایات را محکوم کردند. زنان بحرین در این تظاهرات با در دست داشتن پلاکاردهایی خواستار آزادی زنان زندانی شدند و سکوت اتحادیه عرب را در قبال جنایات آل‌خلیفه محکوم کردند.

۱۴. یک دادگاه نظامی در بحرین روز چهارشنبه احکام حبس ابد رهبران شیعه و مخالفان را به دلیل برگزاری تظاهرات تأیید کرد. دادگاه استیناف امنیت ملی، که طی دوره برقراری شرایط اضطراری تا پایان ماه مه (اردیبهشت/ خرداد) به مجازات فعالان بحرینی رسیدگی می‌کرد، ۸ نفر از ۲۱ فعال بازداشت شده را در ماه ژوئن (خرداد/ تیر) به حبس ابد محکوم کرد.

۱۵. سازمان عفو بین‌الملل عصر چهارشنبه با انتشار بیانیه‌ای رژیم بحرین را به دلیل محکومیت تعدادی از فعالان سیاسی به حبس‌های طویل‌مدت در دادگاه نظامی، محکوم کرد. این سازمان مستقر در لندن گفت: تصمیم دادگاه نظامی بحرین در تأیید احکام گروهی از فعالان برجسته مخالف دولت بار دیگر بی‌عدالتی موجود در ذات این